

KROMPAŠSKÝ spravodajca

3. str.

DNI MESTA

4. str.

KRÁTKO Z MESTA

6. str.

NÁZOR PSYCHOLÓGA

9. str.

USG PRÍSTROJ

10. str.

BEH Ulicami

OSPRavedlnenie

V septembrovom čísle Krompašského spravodajcu bol na titulnej strane zverejnený neúplný text. V článku **Priestranstvo pred železničnou stanicou sa dočká obnovy** chýbal jeho záver. Dôvodom bola chyba pri prenose súboru do tlače. Čitateľom sa touto cestou opravedlňujeme.

(Red.)

Mestské ocenenia pre tento rok už majú svojich majiteľov PLAKETY SI PREVZALI AJ DOBROVOĽNÍ DARCOVIA

Už 23 rokov mesto Krompachy každoročne udeľuje najvyššie mestské ocenenia. Do dnešných dní si ich prevzalo spolu 183 ocenených. A ni tento rok neboli výnimkou. Pri príležitosti Dňa mesta a XXVI. Krompašského jarmoku si ich prevzalo ďalších jedenásť výnimočných ľudí.

„Prvým, ktorý si mestské ocenenie prevzal, bol náš rodák **Vladimír Puchala**, generálny riaditeľ Tlačovej agentúry SR,“ uviedol na marge oceňovania zaujímavosť, zástupca primátorky mesta Stanislav Barbuš.

Udeľovanie ocenení sa už tradične nieslo v slávnostnej atmosfére počas slávnostného mestského zastupiteľstva. Ako zdôraznila primátorka mesta Ing. Iveta Rušinová, práve táto príležitosť patrí v meste k najvzácnejším. „**Vzdať hold, úctu, podčakovať Fuďom za ich zanietenie, odvahu a vytrvalosť,**“ uviedla primátorka mesta. Vyzdvihla ocenených za ich nadšenie, prácu, nezištnú i duchovnú pomoc, za ich usilovnosť, prácu s deťmi, ako aj vytrvalosť a pracovitosť na kultúrnom i športovom poli.

Mesto v tomto roku udelilo sedem Cien primátora mesta Krompachy a tri Čestné uznania primátora mesta Krompachy. Cenu mesta Krompachy si prevzala Mgr. Lenka Šoldrová, pod vedením ktorej krompašské mažoretky Cheeky Girls znú úspechy na slovenských, európskych i svetových pódiah. „**Takéto ocenenie som naozaj nečakala. O to viac ma to potešilo. Teší ma rovnako aj podpora z mesta a tešia ma aj úspechy**

Spoločná fotografia ocenených. Foto: šim

dievčat,“ poznamenala L. Šoldrová. Ako nám prezradila, tohtoročné Majstrovstvá Európy mažoretiek, ktoré sa uskutočnili nedávno v Spišskej Novej Vsi by rada v budúcnosti vylepšila aj Majstrovstvami sveta, ktoré by sa konali práve na Spiši.

Súčasťou oceňovania bolo aj udeľovanie plaket za bezpríspevkové darovanie krvi. Odovzdával ich Slovenský Červený križ (SČK) v Spišskej Novej Vsi na návrh predsedníčky krompašského SČK **Ing. Jany Turekovej**. Ona samotná patrí k dobrovoľným darcom krvi a v tomto roku darovala krv už po 50.-krát. Čerstvým držiteľom Kňazovického medaily je **Lubomír Bravčok**. Svoju krv nezištnie daroval viac ako stokrát. Bronzová plaketa bola udelená

Mgr. Soni Soňákovej, Jánovi Medvecovi a Lenke Sokolskej (bronzová plaketa: ženy 10 odberov, muži 10 odberov). Striebornú plaketu si prevzal **Matúš Holda** (strieborná plaketa: muži 20 odberov).

„Je ľažké vyslovíť kolektívnu ďakovačku. Sme rôzni ľudia z rôznych oblastí. Jedno je však pre nás dôležité, rozhodnutie, ktoré nám dali tí najpovolanejší v

meste. Všetci svoje aktivity robíme s nadšením a zodpovednosťou a mesto nám vytvára dobré podmienky pre našu činnosť,“ uviedla v závere oceňovania Mgr. Anna Pustayová za všetkých ocenených.

Mária Šimoňáková

Cena mesta Krompachy:

1.Mgr. Lenka Šoldrová

Cena primátora

mesta Krompachy:

1.Oľga Dzimková

2.Ing. Jana Tureková

3.Mgr. Jozef Palušák

4.Lubomír Bravčok

5.Mgr. Darina Kandrová

6.Mgr. Anna Pustayová

7.Mgr. Slavomíra Kašická

Čestné uznanie primátora mesta:

1.Gizela Ščurková

2.Silvia Vojteková

3.Róbert Tejbis

DETSKÁ NADÁCIA MESTA KROMPACHY

Detská nadácia mesta Krompachy bola zriadená Mestom Krompachy za účelom pomoci zdravotne postihnutým a sociálne odkázaným deťom. Zdrojom príjmov nadácie sú finančné dary a výťažok z tomboly, konanej v rámci Krompašského jarmoku.

Veľmi si ceníme, a opäť sme sa presvedčili, že aj v dnešnej uponáhľanej a materiálnej dobe majú ľudia dobré srdce, zmysel pre pomoc a dobročinnosť, a nie je im l'ahostajné utrpenie iných. Na žiadosť o podporu Detskej nadácie mesta Krompachy zareagovalo 51 darcov, ktorí prispeli do tomboly cenami v sume 2 461 eur. Vďaka nim bolo v tohorečnej tombole rekordných 64 cien. Piatí darcovia odovzdali nadáciu finančný dar v celkovej sume 830 eur.

Vďaka však patrí aj všetkým Vám, ktorí ste si zakúpili tombolový lístok, pretože týmto ste podporili činnosť a poslanie nadácie. Keďže bolo zakúpených 937 tombolových lístkov, na účet nadácie tak pribudne 937 eur.

Za ochotu a poskytnutú pomoc všetkým zo srdca ďakujeme.

Ing. Ján Ivančo, správca nadácie

Zoznam darcov, ktorí poskytli nadáciu finančný dar:

Ján Farkaš - JANTER, Ovčie
 Mgr. Ľubomíra Puškárová – Piller Kaštieľ
 SIMA plus Krompachy, s. r. o.
 STI, spol. s r. o., Krompachy
 TERMOKOMPLEX, spol. s r. o., Krompachy

Zoznam darcov, ktorí prispeli vecnou cenou do tomboly:

ALTAN spol. s r.o., Krompachy	Masážny salón, Katarína Mrosková
ANTIK Telecom s.r.o., Košice	Matej Stajsko – BUTTY, Krompachy
ASKONY export - import, s. r. o. Krompachy	Mesto Krompachy
AVON CENTRUM - Júlia Harčárová, Spišská Nová Ves	MESTSKÁ LEKÁREŇ, spol. s r.o., Krompachy
CLEANMET, s.r.o., Hincovce, Ing. Karol Kováč	Milan Kandrik, motáž plyn, kúrenie, voda
Cukráreň BALKAN 3, Krompachy	MM CLASS s.r.o., Krompachy, Matej Melo
Daniela Bartková – SPINBIKECLUB, Krompachy	Nemocnica Krompachy spol. s r.o.
Ekover, s.r.o., Spišské Vlachy	netIQ s.r.o., Ol'šavka, Mgr. Slavomír Holothák
ELEKTROSET KROMPACHY s.r.o., prev. Sp. Vlachy	poslanci Mestského zastupiteľstva Krompachy
FINESTRA s. r. o., Spišská Nová Ves	Róbert Wintzler, WAMIT s.r.o., Krompachy
HASMA s. r. o., Krompachy	Rudolf Čiasnoha, Auto-Moto Krompachy
Helena Kovalčová, Detský textil Krompachy	Samuel Čiasnoha - ELECTRONIC Bros., Krompa
HZ Metal s.r.o., Krompachy	Slávka Kromková - Salón"S"
Jenčík Peter SOOF, Krompachy	Slovpol Krompachy spol. s r.o., prev. LC Elektro
Jozef Maňovský, Krompachy	Správa bytov - Východ, s.r.o., Krompachy, Mgr. S
Jozef Papcun, LIVONEC SK, s.r.o.	TESCO SM Krompachy
Klenoty Krompachy, Marta Jurkovská	TEXTIL, Eva Bucová, Krompachy
Kočík Ladislav, Máso-údeniny Krompachy	Veronika Jergová - Kvetinárstvo, Krompachy
KROM-SAT, s.r.o., Krompachy	Viera Vaľková - Salón "S"
Kvetinárstvo LUADA, Adriána Smiková ml., Krompachy	Vladimir Lacko - UMAKOV, Fričovce
Kvetinárstvo LUADA, Adriána Smiková, Spišské Vlachy	Vladimír Puchala - PV-PLUS drogéria
KVETINKA, Martina Richnavská, Krompachy	Vladislav Probala PROMIX, Krompachy
Legendario - Caffé&Bar., Ing. René Bartko, Krompachy	ZAHY s.r.o., Krompachy
Lívia Kozlová, Ing., Krompachy	ZEERTS, s.r.o., Malý Lapás
Mária Šimková Nábytok, Krompachy	Zuzana Varechová, Ing., Krompachy
Martin Kollárik M-GLASS, Krompachy	

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA

Narodenia za mesiac: september 2017

Bežilla Erik
 Čurillová Janka
 Furínová Anita
 Girga Sebastián Artuš
 Gondová Elizabeth
 Hojstričová Laura
 Holub Miroslav
 Všiváková Viera
 Žaludek Dominik

Úmrtia za mesiac: september 2017

Girgová Irma
 1958 - 2017
 Jánoš Pavol
 1942 - 2017
 Nádeničková Katarína
 1942 - 2017
 Pivovar Róbert
 1970 - 2017
 Pokuta Ondrej
 1947 - 2017
 Rabatin Pavol
 1939 - 2017

V mesiaci o ktoré bude dožijú sa životného jubilea 70, 75, 80, 85, 90 rokov a viac títo občania nášho mesta:

Andrašovská Margita
 Bačová Margita
 Dolná Agnesa
 Dupkalová Cecília
 Flintošová Mária
 Ferko Teodor
 Galdun Martin
 Horvátová Vlasta
 Mašlejová Monika
 Macejková Eva
 Neubellerová Mária
 Pusztaiová Slávka
 Richnavský Stanislav
 Segla Ondrej
 Svobodová Eva, Mgr.
 Šimoňáková Ľudmila
 Uhrínová Alžbeta
 Wolf Karol

DNI MESTA A XXVI. KROMPAŠSKÝ JARMOK

Dni mesta a XXVI. Krompašský jarmok sú už za nami. Hoci počasie veľmi neprialo, Krompašania i návštěvníci mesta sa mohli nadýchať pravej jarmočnej atmosféry. Kúsok z nej vám prinášame aj na týchto fotografiách.

(šim)

Retro jarmok so sprievodom

Nechýbala ani skupina Jago.

Mažoretky v sprievode.

Ocenení Krompašania.

Lady Colors spevácke trio.

Koncert Košickej filharmónie.

KRÁTKO Z MESTA

Polstoročné akumulačky sú minulosťou

Budova Základnej umeleckej školy na ulici Mikuláša Šprinca v Krompachoch sa konečne dočkala nového vykurovania. Po takmer polstoročí v škole vymenili staré akumulačné pece za nové plynové vykurovanie. Mesto očakáva úsporu finančných prostriedkov. Škola dostala nové plynové vykurovanie, čím sa tepelná pohoda v budove pre žiakov a pedagógov úplne zmenila. Výmenu tepelných telies mesto v týchto dňoch ukončilo. V začínajúcej vykurovacej sezóne tak budú v škole kúriť už po novom. Mesto výmenu financovalo z vlastných zdrojov.

Poškodené ihrisko opravili

Ihrisko s trampolínami v mestskom parku má už nový povrch. Iba niekoľko mesiacov od jeho vybudovania došlo k jeho poškodeniu. Podpísalo sa pod to bickylovanie na ihrisku. Podľa litery prevádzkového poriadku mestského parku, bicyklisti nemajú na ihrisku čo robiť. Rovnako tak ani na trampolínach. „Chcem apelovať na rodičov i iných dospelých návštěvníkov parku, ak vidia takéto správanie, aby deti upozornili na to, že

bickylovanie na ihrisku či trampolínach ich poškodzuje. Vybudovanie ihriska stalo mesto nemalé finančné prostriedky. Zatiaľ, sa toto poškodenie riešilo v rámci reklamácie. Ďalšie bude musieť už mesto zafinancovať z vlastných prostriedkov, ktoré by tak mohli byť použité na iné ihrisko či preliezačky v meste,“ uviedla primátorka mesta Ing. Iveta Rušinová. Dodajme, že vybudovanie detského ihriska mesto financovalo z vlastných zdrojov. Išlo o investíciu vo výške 5-tisíc eur.

Obnova divadelnej sály finišuje

Rekonštrukcia divadelnej sály Kultúrneho domu v Krompachoch sa blíži k svojmu koncu. V prvom rade sa opravila strecha nad divadelnou sálou, chýba ešte osadiť štablóny. Vymenili sa stropné podhlády, obloženie stien i elektrické rozvody sú taktiež nové, protipožiarne i akustické podhlády rovnako. Podlahové stupne pod sedačkami sa pri rekonštrukčných prácach ukázali rovnako v nevyhovujúcom stave, takže aj tie prešli obnovou. Samotné sedadlá boli prečalúnené ešte pred dvoma rokmi. Pribudlo nové ozvučenie i osvetlenie. V týchto dňoch prebieha aj obnova divadelnej šatne.

Obnovené ihrisko v parku. Foto: šim

Vynovená divadelná sála.

Foto: archív mesta

Budova divadla bola zvonku odizolovaná kvôli zamákaniu. Ukončenie rekonštrukčných prác je v pláne koncom tohto, resp. začiatkom budúceho mesiaca. Vynovenú sálu si budú môcť Krompašania pozrieť počas jej slávnostného otvorenia. Oprava divadelnej sály si vyžiadala takmer 200-tisícovú investíciu z vlastných zdrojov mesta. Realizuje ju firma Sima Plus Krompachy, s.r.o.

(šim)

V dennom centre seniorov v Krompachoch sa oslavovalo

Dvadsiateho septembra sa v našom centre zišli jeho členovia - jubilanti, ktorí sa v priebehu roka dožili svojho životného jubilea 65-90 rokov. Z dvadsiatich pozvaných prijalo pozvanie pätnásť. Najstaršia jubilantka mala 90 rokov.

Hned v úvode ich privítala predsedníčka Denného centra seniorov (DCS) Mária Lonská. Vo svojom príhovore nešetrila slovami úcty a želaniami najlepšieho. Pre

pozvaných hostí bolo pripravené malé občerstvenie, na príprave ktorého sa podieľali členky výboru DCS. Na stretnutí vládla príjemná atmosféra. Mnohým jubilantom sa zaleskla slza v oku pri pohľade na staré fotografie, ktoré so sebou priniesli. V druhej atmosféri si zaspomínali nielen na časy mladosti, ale aj časy, ktoré spoločne prežili u jednotlivých zamestnávateľov v meste.

Tak, ako čas neúprosne letí, v príjemne strávenom prostredí akoby ubiehal

dvojnásobne rýchlejšie. Veselé rozprávanie a dobrá nálada medzi jubilantmi svedčili o tom, že každý sa cítil príjemne. Aj preto sa mnohým zo stretnutia len ďažko odchádzalo. V závere predsedníčka podčakovala všetkým za účasť a popriala im mnoho zdravia a elánu do ďalších rokov, aby jeseň ich života bola pokojná a slnečná, pretkaná pevným zdravím, silou a radosťou zo svojich blízkych.

Mária Lonská

MLÁDEŽ NA POPÍJANIE VYUŽÍVA ODĽAHLEJSIE MIESTA

Mestská polícia v Krompachoch eviduje niekoľko „vychytených“ lokalít, v ktorých sa mládež stretáva, popíja alkohol alebo holduje niečom tvrdšiemu. Podľa slov náčelníka mestskej polície Jozefa Kunu, ide o odľahlejsie, až hraničné miesta v meste.

Jednou z lokalít je mestský park. Lavičky, trampolíny, fontána i pamätník sú miestami, pri ktorých sa návštěvníci parku majú riadiť literou platného organizačného poriadku. No, nedeje sa tak. „**Poviem príklad, malé dieťa sa hrá na pamätníku s autičkom. Mama hojdá kočiarik, v ktorom má druhé dieťa a neustále pozerá do mobilu. Ak sa aj staršie dieťa prestane hrať, vyloží mu autičko naspať na pamätník, aby ju nerušilo.** Pamätník je pietnym miestom, a ako také si vyžaduje rešpekt a úctu. Dieťa, tak už od malička vníma tento priestor, ako miesto na hranie a táto myšlienka rastie spolu s ním. Keď podrastie, bude po ňom liezť a hrať sa tu. Potom sú to staršie 6-8-ročné deti, ktoré sa pri pamätníku, na trampolínach bicykujú a znova im to dospelí dovolia. Ďalší sú 12-14-roční skejtisti. Pre nich sú múriky i dlažba v pietnej zóne ako U-rampa. No a potom sú to 15-18-roční mladíci a dievčatá, ktorí potom v týchto miestach aj pri mestskom úrade popíjajú alkohol. A čudovali by ste

sa, ale najväčší problém je to u dievčat. Nie raz, v raňajších hodinách ich hliadka nájde opité pri vystrájaní,“ uviedol zo skúsenosti J. Kuna. Priestor parku aj centrum mesta sú pritom monitorované kamerami.

Ďalšou z problémových lokalít bol svojho času areál súkromnej strednej školy. Škola si ho však oplotila, umiestnila si tam kamery a situácia sa zlepšila. Podľa slov náčelníka polície bol začiatkom roka problém aj na Sadovej ulici, bývalý senník. Odštartovala sa tam individuálna bytová výstavba, ktorá odtiaľ vystrájajúcu mládež „vyhnala“. Dlhodobý a stále sa opakujúci problém je nad cintorínom. Fláše od alkoholu tu nechávajú nielen mladí, ale aj bezdomovci a alkoholici. „**Ide o miesto, kde je ľažké dostať sa autom, pešia hliadka musí prejsť celý cintorín.** Konzumenti si však veľmi skoro dajú avízko a zbehnú okolo rodinných domov,“ zdôraznil náčelník. Svojho času sa popíjajúci mladí ľudia stretávali aj na školskom dvore na Zemanskej ulici. Dokonca tam došlo aj k poškodeniu dverí. Rovnako aj tu pribudli kamery a už je miesto monitorované. Lesná cesta za gymnáziom, kde sa nachádza rampa, je rovnako obľúbeným miestom. Dôkazom sú porozhadzované fláše od alkoholu a iný odpad. Navyše Fuksíbel ponúka dobrú únikovú cestu pred mužmi zákona. Situácia sa

zlepšila aj v priestoroch pred benzínkou, kde pomohla aj spolupráca s jej majiteľom. Mládež zvykne popíjať tiež na workoutovom ihrisku na areáli za panelákmami na Lorencovej ulici, či pri nemocničnom heliporte na Baníckej štvrti. „**Centru sa mladí postupne vyhýbajú, skôr vyhľadávajú odľahlejsie, až okrajové časti mesta, kde nie sú veľmi videní. Samozrejme, v spolupráci so štátnej políciou máme tieto miesta zmapované a pravidelne kontrolované. Čo sa týka schodov na Lesnickej ulici, aj tam sa popíjajúca mládež rada stretáva. Väčšia kontrola polície, ale aj ľudí tam bývajúcich začína postupne situáciu zlepšovať.** Veľkým problémom je však miesto nad ihriskom pri Okrúhliku a pred bývalou ozdravovňou. Popíjanie alkoholu, vandalizmus, krádeže a dokonca aj umývanie áutsú tu častým javom,“ doplnil J. Kuna.

Ako náčelník zdôraznil, dôvodom, prečo dochádza k tomuto konaniu je fakt, že dnešné deti a mládež nemajú zmyslupne vyplnený voľný čas. Nie všetci majú záľuby, krúžky, nie všetci športujú. Podpisuje sa pod to aj nezáujem rodičov. „**Jednoducho nevedia alebo sa nezaujímajú, kde a čo ich deti robia,**“ dodal. Polícia takéto konanie rieši ako priestopok, v horších prípadoch kontaktuje rodičov. Spolupracujú aj so štátou políciou.

(Šim)

Tak to vidím ja. Schody do neba? Alebo do pekla?

Máloktočí dospelý Krompašan, ak od mladých a dokonca od detí počuje: „Stretneme sa pri schodoch do neba!“ vie, o čom je reč. Opýta sa udivene. „A to je kde?“ „Vy neviete? !“ Nuž za Zemanskou školou a Piller kaštieľom, schody vedúce k Lesnickej ulici situovanej na najvyššom kopci Krompách. Síce sa zdá, že vedú do neba a tí, čo si tam stavali domy, zrejme sa inšpirovali veľmi známou starou piesňou Waldemara Matušku, ktorej text ešte starším ročníkom určite rezonuje v ušiach:

**Takový schody do nebe, postavit chtěl bych pro tebe,
vždyť ty jsi bílá jako ta vila, nemyslím vůbec na sebe.
Není tu místo pro tebe, zkrátka musíš jít do nebe,
abyš tam žila a šťastná byla v ráji, kde jsou jen andělé.**
To sú tie schody, ktoré boli urobené kvôli obyvateľom bývajúcim na tejto ulici,

aby nemuseli merat' cestu okolo zimného štadiónu. Strmšie, ale bližšie. Čo je až neuveriteľne zhodné s textom piesne, naša veľká časť krompašskej mládeže a aj poniektorí dospelí si tieto schody mýlia s rajom, ktorý ich podľa nich privádza do stavu blaženosťi vplyvom alkoholu, hlučnej zábavy, drog a sexu. Je skoro každodenným úkazom, že skoro deti, bez ostychu, za bieleho dňa sa zgrupujú na schodoch, konzumujú alkohol, zanechávajú po sebe hromady plastových a sklenených fliaš, špiny, odpadu.

Žeby toto boli schody do neba? Aké romantické! Je smutné, že práve romantika, ktorá patrí k mladému veku sa vytráca. Je skôr nebezpečné v neskorších večerných alebo nočných hodinách sa pustiť po tých schodoch, ktoré poskytujú prístrešok mladým, ktorých takýto spôsobom života skôr povedie do pekla.

Aneta Grondželová

NÁZOR PSYCHOLÓGA

Výchova detí a mládeže je zložitý, dynamický systém. Všetky súčasti tohto systému a procesu slúžia spoločnému cieľu. Každá spoločnosť sa snaží vychovať plnohodnotného človeka. Takého, ktorý dokáže po stránke vedomostnej i morálnej prebrať v dospelosti spoluzodpovednosť za jej ďalšie napredovanie a rozvoj.

Deti a mládež majú v porovnaní s ostatnými členmi spoločnosti relatívne veľa voľného času. Prvou inštitúciou, ktorá ich učí efektívneemu využívaniu voľného času, je rodina. Od svojich rodičov deti a mládež preberajú vzory správania, učia sa žiť určitým spôsobom, napodobňujú ich životný štýl. Úlohou rodičov je okrem iného poznať svoje deti, vedieť, čo ich zaujíma, ponúkať možnosti na rozvíjanie záujmov, vedomostí, schopností a zručností, organizovať ich voľný čas, kontrolovať ich.

Popri rodine zohráva dôležitú úlohu vo využívaní voľného času mimoškolská výchova. Prebieha najmä v školských zariadeniach ako sú družiny, školské kluby, ZUŠ, strediská voľného času detí a mládeže. V nich je zabezpečené zámerné pôsobenie zo strany dospelých na deti a mladú generáciu. Cieľom je jej postupné zdokonalovanie. Voľný čas by mal byť priestorom na rozvoj a kultiváciu osobnosti. Mal by byť priestorom na rozvinutie individuálnych schopností, zručností a kladných vlastností, na skvalitňovanie morálno-vôľových, pracovných charakteristik. A zároveň aj priestorom, kde je možné tlmit' spoločensky nežiaduce vlastnosti.

Časť detí a mládeže prežíva svoj voľný čas vonku na ulici bez akéhokoľvek dohľadu, bez záujmu dospelých. Najmä v období adolescencie sú rovesnícke skupiny dôležitým výchovným činiteľom. Väčšinou vznikajú spontánne a sú nositeľmi zvláštnej subkultúry, niekedy aj kontrakultúry. A niektoré tieto skupiny môžu predstavovať riziko spojené s javmi sociálnej patológie.

Poznaním najzávažnejších problémov v oblasti využívania voľného času detí a mládeže sa môžeme posunúť k ich riešeniam:

□ časť populácie detí a mládeže (v literatúre, v správe IUVENTY sa uvádzajú až 88 %) je mimo formatívneho vplyvu štátnych a mimoštátnych zariadení a inštitúcií na výchovu detí a mládeže vo voľnom čase,

- väčšinou nie je dostatočná koordinácia v činnosti štátnych, regionálnych zariadení pre voľný čas detí a mládeže a občianskych združení pre deti a mládež,
- zariadenia pre voľný čas detí a mládeže nie sú rovnako dostupné detom a mládeži v mestách a na vidieku,
- slabší záujem nižších článkov štátnej a verejnej správy o problematiku voľného času detí a mládeže,
- slabá podpora zakladaniu a rozvoju stredísk záujmovej činnosti detí a mládeže,
- malá podpora zriaďovaniu a využívaniu nových športových objektov, ako aj areálov zdravia v regiónoch.

Je zrejmé, že všeestranne investovať do voľného času detí a mládeže sa vyplatí. Určite je to menej nákladné ako opravy zničeného majetku mesta, či dediny, ich historických pamiatok. A zároveň je to menej nákladné ako náprava rôznych iných sociálno-patologických javov.

V posledných cca dvadsaťich rokoch nastal boom elektronizácie a to nielen vo výrobných podnikoch, v službách, v štátnej správe, v školstve, ale aj v našich domácnostiah. Vybavenie elektronickými zariadeniami prináša so sebou nové pozitíva, ale aj nové problémy. Deti a mládež sa menej pohybujú vonku, na čerstvom vzduchu. Jednostranne zaťažujú svoj organizmus, najmä centrálnu nervovú sústavu a zrak. Často sa javia ako pohybovo menej obratní. Moderným elektronickým prostriedkom venujú veľa času. Často nekontrolované navštievujú stránky, ktoré pre ich vek nie sú vhodné. Hrajú sa rôzne hry s nevhodnou, často agresívnou - killer tematikou....

Časť detí a mladistvých ale nechápe, že sa v reálnom živote nemožno správať tak, ako pri kybernetických hráčoch. Niektorých môže uvedené násilie emocionálne otupiť, môžu sa stať ľahostajní voči utrpeniu iných ľudí. Môžu strácať odhad na sociálne primerané správanie a reagovanie, (napr. konfliktné situácie riešia neprimeraným hrubým fyzickým násilím). Niektorí sa sami môžu stať aktérmi tzv. kyberšikanovania, alebo jeho obeťami.

Nakoľko sa čoraz častejšie stretávame s ťažkostami, ktoré súvisia s ohrozovaním, šikanovaním (kyberšikanovaním), či týraním, rozhodli sme sa podať niekoľko dôležitých informácií. Tieto by mohli pomôcť rodičom, učiteľom a širokej verejnosti všimnať si a identifikovať dieťa, či mladistvého, ktorý môže byť uvedenými spôsobmi správania ohrozovaný.

Vol'by do VÚC

IVETA RUŠINOVÁ
Kandidát na poslancu Košického samosprávneho kraja

31

Milí Krompašania,

uchádzam sa o Vašu priažeň v nasledujúcich krajských voľbách, ako kandidátka za poslankyňu Vyšieho územného celku, Košického samosprávneho kraja (ďalej len VÚC KSK). Do krajských volieb vstupujem na kandidátke strany SMER SD, aj keď nie som jej členkou. Nikdy som nebola a ani nebudem členkou žiadnej strany. Predstavitelia strany SMER SD v našom regióne ma oslovili, aby som s nimi kandidovala na spoločnej kandidátke. Sú to osobnosti z nášho okresu, ktoré si hlboko vážim, a preto som ich ponuku neodmietla.

Vážení spoluobčania,

dovoľte mi, aby som sa Vám v krátkosti predstavila, aj keď predpokladám, že ma mnohí poznáte. Mám 58 rokov, som vydatá, narodila som sa v Krompachoch a prežila som tu celý svoj život. Dve dospelé deti bývajú v Krompachoch. Mám ukončenú Vysokú školu v Košiciach, Stavebnú fakultu a na Vysokej škole dopravnej v Žiline som ukončila štúdium značenia. Som tretie volebné obdobie primátorkou mesta Krompachy. Predtým som pracovala v spoločnosti SEZ Krompachy na investičnom oddelení, 10 rokov na Krajskom úrade v Košiciach na odbore bytovej politiky, regionálnom rozvoji a na stavebnom úrade. Som súdny znalec a mám oprávnenie na výkon stavbyvedúceho a stavebného dozora. V tomto roku mi končí mandát poslankyne VÚC KSK, kde som celý čas bojovala za náš región a naše mesto a verím, že sa mi moju prácou podarilo dosiahnuť, aby náš región Spiš a naše mesto bolo vnímané na krajskej úrovni minimálne tak, ako iné privilegované regióny Košického kraja, čo v minulosti nebolo samozrejmosťou.

Dôvody prečo som sa opäťovne rozhodla uchádzať o Vaše hlasys?

Chcem využiť svoje skúsenosti a odborné poznatky, pokračovať v práci, pomôcť mestu i okresu. Byť aktívna, nie pasívna. Chcem robiť pre ľudí, nesedieť v krajskom parlamente len pre prestíž. Dôležité je však aj to, aby ľudia volili s rozumom, nedali sa ovplyvniť prázdnymi sľubmi a heslami. Ako poslankyňa KSK som počas štyroch predchádzajúcich rokov bojovala za nás

okres, za naše mesto zo všetkých síl, či už pri prideľovaní čo najvyšších finančných prostriedkov pre kultúrne, sociálne, školské zariadenia v zriadenostnej pôsobnosti VÚC, alebo za poskytnuté dotácie na kultúrne podujatia organizované našim mestom, ale tiež obcami a mestami nášho regiónu. V tejto práci chcem pokračovať, pretože je rozbehnutých veľa projektov, ktoré je potrebné dotiahnuť do konca. A s tým súvisí aj odpočet mojej práce v predchádzajúcim volebnom období.

Každoročne som sa snažila na KSK presadiť, aby sa v našom meste na stredných školách zachoval čo najvyšší počet tried. Na úrovni krajského parlamentu boli snahy za zrušenie spojov z Košíc až po Spišskú Novú Ves ešte pred uzáverou mosta Ružín a pritom ich využívalo veľa zamestnaných ľudí aj študentov. Iniciovala som opäťovné zastavovanie rýchlikov v najexponovanejšom čase v našom meste. Stredisko Správy cest Košického samosprávneho kraja, ktoré sa pred niekoľkými rokmi odstáhovalo z Krompáčov sa na základe mojej intervencie po rokoch opäťovne vrátilo do nášho mesta. V súčasnosti už sídlí v bývalej SAD-ke. Znamená to, že v zime mestské cesty budú odhrňované ako prvé.

Medzi mestom Krompachy, Železnici SR a KSK bolo podpísané Memorandum o spolupráci na Rekonštrukciu predstaničného námestia. Priamo z KSK bola na túto stavbu vyčlenená dotácia vo výške 235-tisíc eur. Pampuškové fašiangy i Festival tanca v Krompachoch patria medzi TOP podujatia KSK a roky sú finančne podporované z kraja. To je iba časť z toho, čo sa za uplynulé štyri roky podarilo.

Doposiaľ nikto neotvoril otázku diaľničného privádzača z Beharoviec smerom na Krompachy. Aj vďaka mojej doterajšej práci sa podarilo otvoriť rokovania medzi Košickým a Prešovským samosprávnym krajom v tejto otázke. Rada by som v mojom snažení pokračovala a rovnako sa zamerala aj na obnovu regionálnych cest. Už na budúci rok prebehne oprava cest druhéj triedy od mosta Ružín až po mesto Spišské Vlachy, ktorej súčasťou bude zrekonštruovaná aj križovatka Hlavná SNP Trangusova spolu s autobusovou zastávkou. Opäť pôjde o priamu dotáciu z kraja a z Európskych fondov.

Chcem využiť aj svoje skúsenosti zo spolunažívania s rómskymi obyvateľmi, aby sa táto problematika začala riešiť na úrovni kraja. Ako primátorka, aj v spolupráci so starostami a primátormi Slovenska som vypracovala dokumenty zamerané na riešenie rómskej otázky, ale samotní starostovia a primátori potrebujú pomoc z kraja a štátu, aby sa veci rozhýbali. Veľmi dôležité je zabojať aj na krajskej úrovni.

Je toho veľa, čo by som pre ľudí z mesta i regiónu chcela urobiť a najmä pokračovať v začatej ceste. Milí spoluobčania, záleží len na Vás, či budeme nadľaľ pracovať pre Krompašanov. Verím, že prídeť dňa 4. novembra voliť a ja sa uchádzam o Vašu dôveru.

Tak, ako doteraz, chcem svoju poctivou, zodpovednou a kvalifikovanou prácou prispiť k rozvoju a prosperite nášho mesta a ostatných miest a obcí na Spiši.

Nechcem Vám však len slúbovať, chcem Vám i načúvať a pokúsiť sa riešiť aj Vaše problémky.

Ľudia žijúci na ľažko skúšanom východe Slovenska si zaslúžia, aby im niekto podal pomocnú ruku. Úprimne Vám podávam tú svoju.

S úctou Ing. Iveta Rušinová

Vol'by do VÚC

Fandíme Krompachom a budú nás počut' na celom Východe

7. Ďorko Radovan
obchodný manažér, Krompachy

Roky podnikám a riadim firmu s odpadovým hospodárstvom a druhotnými surovinami. Ako chlapec som začal s basketbalom a prešiel som všetkými mládežníckymi kategóriami. Teraz aktívne hrávam za mužov. Viem pomôcť basketbalu a pokračovať v jeho miestnej tradícii v spolupráci s klubom v SNV, kde hrávajú aj moji dva synovia.

Pamätam si kúpalsko Snežienka ako pekné miesto, kde som pred tridsiatimi rokmi začínal ako plavčík. Dnes mi je ľúto pozerať, ako to vyzerá. Krompašania, nehovorte mi, že je lepšie cestovať do prešovského Aquaparku, či na lacnejšie kúpalisko v Sabinove. Máme to doma, len musíme zamakať, aby to znova ožilo, a naše deti mali kde tráviť pekné detstvo.

Svoje športové a manažérske skúsenosti chcem zúročiť pri rozvíjaní celého regiónu.

Cením si Krompašanov, ktorí aktívne a dobrovoľne pomáhajú. Sami to však nezvládneme. Musíme si vybaviť aj finančnú účasť kraja a európskych fondov.

Chceme, aby sme s podporou kraja mohli obnoviť "Raj našich detí" a získali na to peniaze.

Skúsmo zamakať na tom, aby kúpalisko znova ožilo. Nestačia nám ruky dobrovoľníkov. Musíme vybaviť aj podporu kraja, aj fondy EÚ.

Naše ambície sú v názve strany, ktorej veríme - Šport do Košíc a na Východ. Znamená to, že pre rozvoj novej generácie urobíme všetko, čo je v našich silách. Aby sme sa potom nemuseli pýtať, či sme pre naše deti urobili dosť.

Prišiel čas, aby sme naše problémy konečne začali riešiť my, a nie úradníci z Bratislavы.

Kandidujeme ze regionálnej strany, žijeme tu a poznáme naše problémy.

Chceme regiónu pomôcť znížiť chudobu a zvýšiť jeho atraktivitu.

Mať lepšiu dostupnosť, aby sa deti dostali do školy a my do práce.

Teraz sa uchádzame o Váš hlas, aby sme v spolupráci s krajom vedeli finančne a technicky podporiť naše školy, športové kluby aj rozvoj ďalších možností miest a obcí kraja.

Máme program, odborníkov aj svoje riešenia. Pridávame však šport, ktorý prináša disciplínu, zdravie a cieľavedomosť.

Aby bolo dosť práce, lepšie zdravotníctvo a školstvo, a aby ľudia z Východu nemuseli odchádzať.

21. Kozlová Lívia, Ing.
ekonómka, Krompachy

Narodila som sa a ranné detstvo som prežila v Spišskej Novej Vsi. V roku 1977 sme sa prestáhovali sem, kde môj otec Štefan Klein zavádzal výpočtovú techniku pre moderné riadenie fabriky. Takže už 40 rokov bývam, pracujem a športujem v Krompachoch.

Už druhé volebné obdobie Vás zastupujem ako mestská poslankyňa. Keď som pred 7 rokmi vstúpila do komunálnej politiky, mojou motiváciou bola záchrana materskej školy. A podarilo sa - zohnali sme peniaze a cez leto škôlku vynovili. Pochopila som, že keď človek niečo chce a usiluje sa, tak to dokáže. Teraz chcem pre naše mesto urobiť viac ako poslankyňa v kraji. Aby sme mohli vyriešiť veci, na ktoré už v meste sami nestačíme.

Na kúpalisku Snežienka som cez leto prežila celé detstvo a urobím všetko preto, aby znova ožilo. Aby sa tu mohli stretnávať naše rodiny s deťmi, aj ľudia z príľahlého regiónu.

Máme tu krásnu prírodu a šikovných ľudí a je len na nás, ako to dokážeme udržať a rozvinúť. Skúsmo všetci urobiť niečo pre to, aby sa o Krompachoch hovorilo pekne, a aby ľudia neodchádzali, ale skôr prichádzali. Základ do života mi dal naše gymnázium a viem, že ho potrebujeme udržať pre ďalšie generácie.

Volby do VÚC

Vážení spoluobčania !

Mám 45 rokov, som ženatý a mám 2 deti. Povolaním som lekár chirurg.

Doposiaľ som bol poslancom Košického samosprávneho kraja, taktiež MsZ v Krompachoch. Pracujem v profesných organizáciách. Viceprezident Regionálnej lekárskej komory v Košiciach, predsedca Subregionálnej lekárskej komory v Spišskej Novej Vsi.

Dávno som pochopil, že nestačí nadávať na správu vecí verejných, ale je potrebné zobrať iniciatívu do vlastných rúk a jedinou možnosťou, ako ovplyvniť kolobeh dejín, je angažovanie sa v politike. Doterajšia práca v komunálnej a regionálnej politike mi dala dostatok skúseností, ktoré by som aj nadálej chcel použiť v prospech občanov nášho krásneho regiónu. Nastal čas, aby sa všetky regióny v našom kraji cítili rovnocenné, a aby to bolo to vidieť aj na ich rozvoji. Chcem sa sústredit na hlavné kompetencie krajov, na zlepšenie stavu regionálnych ciest a stredných škôl.

Neísť voliť však považujem za najhoršiu možnosť, ako prejaviť nespokojnosť, pretože o osude nášho regiónu, našich detí a vnukov necháte rozhodnúť iných.

Som plne rozhodnutý pomáhať nášmu regiónu. Milí voliči, budem rád, ak sa zúčastníte týchto volieb a dáte mi svoj hlas. Spišiaci si zaslúžia viac.

S úctou Marián Hojstrič

Vážení obyvatelia Krompáča,

mnohí z vás ma už poznajú, ale napriek tomu mi dovoľte, aby som sa vám stručne predstavila. Vo verejnom živote aktívne pôsobím už 11 rokov - dve volebné obdobia ako poslankyňa Národnej rady SR, jedno volebné obdobie som bola poslankyňou Košického samosprávneho kraja. V súčasnosti pôsobím už druhé volebné obdobie ako zástupkyňa primátora v Spišskej Novej Vsi. Počas tých jedenástich rokov som vždy zo všetkých sôl pomáhala nášmu okresu, našim obciam a samozrejme aj Krompachom. Ako predsedníčka Dopravnej komisie VÚC v rokoch 2009 - 2013 som presadzovala opravu ciest a mostov v okrese, podporila projekty pre sociálnu oblasť, zdravotníctvo, školstvo, kultúru či cestovný ruch.

V tomto roku sa opäť uchádzam o váš hlas a kandidujem za poslankyňu Košického samosprávneho kraja. Chcem využiť všetky svoje vedomosti, skúsenosti, kontakty a možnosti v prospech rozvoja nášho okresu a kraja. Tak ako som to robila vždy aj doteraz. Nadálej sa budem snažiť o zníženie nezamestnanosti v našom regióne, chceme presadzovať opravu ďalších úsekov ciest 2. a 3. triedy, ale aj hľadať reálne riešenia problémov spolužitia s neprispôsobivými občanmi. Nemám rada veľa rečí a slubov, za človeka vždy hovorí jeho práca. Tak isto viem, že niektoré problémy napriek tomu, že sa snažíme, nemajú okamžité a rýchle riešenia. Vyžadujú si dlhodobé úsilie a spoluprácu. Preto verím, že podporíte takých ľudí, ktorí práve svojou doterajšou činnosťou ukázali, že im na našom regióne naozaj záleží a majú za sebou aj reálne výsledky svojej práce. Ďakujem za vašu dôveru a podporu.

S úctou Lea Grečková

Volby do VUC

Nezamestnanosť v Krompachoch

Na úrade práce v Spišskej Novej Vsi pracujem už šiesty rok. Počas môjho pôsobenia som mala možnosť nazrieť trochu viac do problematiky nezamestnanosti, hlavne v regióne, ktorý patrí do pôsobnosti úradu, to sú okresy Spišská Nová Ves a Gelnica. Často sa zamýšľam nad hlavnou príčinou nezamestnanosti. Po každej úvahе dochádzam k záveru, že ľudia, ktorí sú vzdelaní nemajú problém nájsť si prácu. Vzdelaním nemyslím tituly pred a za menom. Ľudia, ktorí majú v rukách akékoľvek remeslo, odbornú kvalifikáciu nemajú problém pri uplatnení sa na trhu práce. Veď posúdte sami. V samotnom meste Krompachy je 472 evidovaných uchádzačov o zamestnanie. Z toho je 285 ľudí, ktorí sú základným vzdelaním, čo predstavuje 60,4 % z celkového počtu nezamestnaných.

V súčasnosti úrad práce disponuje projektom, ktorý umožňuje nezamestnaným sa rekvalifikovať, získať aspoň nejaké pracovné zručnosti, aby mal lepšiu možnosť uplatnenia sa na trhu práce. Je to smutné, ale práve tí, čo by to najviac potrebovali, nemajú o vzdelávanie záujem. Potom sa nedivme, že máme v evidencii ľudí 10, 17 až 22 rokov.

Ing. Janka Brziaková
riaditeľka ÚPSVR v Spišskej Novej Vsi

Milí Krompašania!

Mnogí z Vás ma poznajú či už z terajšej funkcie primátora Spišskej Novej Vsi, či z mojich predchádzajúcich pracovných postov. Poznám z Vášho mesta mnohých mûdrych a dobrých ľudí, s ktorými rád spolupracujem. Milí priatelia, určite ste si všimli, ako sa naše okresné mesto za posledných desať rokov zmenilo. Naša Spišská bola dokonca vyhlásená za najkrajšie mesto na Slovensku. Za dôležitejšie považujem, že vytvorením stoviek pracovných miest sa nám podarilo v meste znížiť nezamestnanosť na historické minimum - 7 percent. Možnosť zamestnať sa tu využívajú i ľudia mimo mesta, veď aj v našej najväčšej firme Embraco (mimochodom, práve si pripomínate dvadsiate výročie jej etablovania na Spiši) pracuje okrem „domácich“ i viac ako tisíc päťsto zamestnancov z blízkeho i širšieho okolia. Našou ambíciou je priniesť čo najviac pozitívnych zmien do celého regiónu. Nepodarí sa nám to, pokial nebude mať čo najvplyvnejšie zastúpenie v zastupiteľstve Košického samosprávneho kraja. Preto chceme získať Vašu dôveru a veríme, že budeme môcť zúročiť naše skúsenosti a kontakty pre celý Spišskonovoveský okres. Chceme, aby v Košiciach zaznel silný hlas zo Spiša!

Vždy som uprednostňoval prácu (aj s možnými chybami) pred ohováraním a znevažovaním. Som presvedčený o tom, že za každého najlepšie hovoria činy, skutky a výsledky práce. Je to príklad Vašej pani primátorky **Ivety Rušinovej** i ostatných ľudí z kandidátky strany SMER SD. Veríme, že ani Vy nechcete, aby Vás zastupovali poslanci, ktorí svoje zakrúžkovanie opäťovne získajú pokútnym spôsobom medzi tými najjednoduchšími ľuďmi a potom nečinne čakajú na ďalšie volby. Uchádzame sa o hlasy ľudí, ktorí vedia koho a prečo volia. Uchádzame sa práve o ten Váš hlas.

dokončenie str.6

Na základe štúdia literatúry a poznatkov z praxe môžeme uviesť, že ide najmä o tieto príznaky v správaní detí a mladistvých:

- hľadajú dôvody, aby nemuseli ísť na vyučovanie, začne sa u nich objavovať záškoláctvo,
- zhorší sa ich koncentrácia pozornosti a školský výkon,
- často menia trasy cesty do a zo školy, mladšie deti by chceli byť odprevádzané, prípadne do a zo školy odvezenej autom,
- sú osamotené, nezapájajú sa do kolektívu, nemajú priateľov,
- ak je to možné, snažia sa byť v blízkosti pedagóga (najmä cez prestávky),
- majú zničené svoje osobné veci, školské pomôcky, často sa vyhovárajú, že stratili osobné veci, pomôcky, finančie,
- domov prichádzajú neskoro a hladné,
- pôsobia bojazlivo, apaticky,
- môžu sa tiež začať prejavovať zlostne, agresívne, môžu začať šikanovať iné deti, alebo súrodencov,

- môžu sa objaviť problémy s verbálnym prejavom - zajakávanie,
- môžu sa objaviť problémy so spánkom (nespavosť, nočné mory) a problémy s prijímaním potravy,
- majú na tele neustále modriny, škrabance, tržné a rezné rany,
- odmietajú povedať, čo sa stalo, príp. si vymýšľajú vysvetlenia.

Je veľmi dôležité vylúčiť iné možné príčiny, ktoré by mohli spôsobiť uvedené príznaky správania.

Ak však ide o dlhodobé a vzájomné dopĺňanie príznakov, môže sa jednať o šikanovanie (kyberšikanovanie), ohrozovanie, týranie...

Je nevyhnutné, aby sme my, dospelí, podali deťom, resp. mladistvým pomocnú ruku. Je nanajvýš potrebné vyhľadať odbornú pomoc, napr. u pediatra, sociálneho kurátora, psychológa, polície.

Mgr. Dana Katová, psychológ

ZÁHRADKÁRSKA PORADŇA - Jesenné hnojenie na záhradkách

Pravidelné a cielavedomé hnojenie organickými a priemyselnými hnojivami patrí k najzákladnejším predpokladom na zvýšenie úrodnosti v záhradkách.

Hnojením zlepšujeme fyzikálne vlastnosti pôdy, podporujeme jej biologickú aktivitu a dopĺňame odčerpané živiny z pôdy. Aby bolo hnojenie účinné, sú na to potrebné určité predpoklady. Jedným z nich je chemická reakcia pôdy. Väčšine pestovaných rastlín vyhovuje neutrálna až slabo kyslá reakcia pôdy. Pôda musí mať dostatočné množstvo vápnika. Zistíme si to veľmi jednoducho sami. Do čistého pohára dáme trochu suchej pôdy, zalejeme ju nezriedeným octom, zamiešame a pozorujeme. Ak roztok začne šumieť, vápnika je v pôde dostatok a pôda nevyžaduje vápenenie. Keď nešumí, je potrebné vápenenie. Ak na vápenenie pôdy používame mletý vápenec, môžeme pôdu vápiť po celý rok. Musíme sa však presvedčiť, či vápenec neobsahuje aj časť páleného vápna a nemá alkalickú reakciu. Zistíme to tak, že po premiešaní s vodou sa nám pálené vápno rozpustí a zmäkčí vodu. Takýto mletý vápenec používame len na jesenné vápenenie.

Jeseň je najvhodnejšie obdobie na vyhnojenie pôdy v záhradkách organickým hnojivom (maštaľným hnojom, Vitahumom, kompostom), fosforečnými a draselnými hnojivami. Výhodné je ak fosforečné a draselné hnojivo zapravíme do pôdy spolu s organickým hnojivom. Hnojivo zapravíme do pôdy zarývaním do hĺbky 15-25 cm. Zásadne nehnojíme čerstvým hnojom pod koreňovú zeleninu, cibuľoviny a strukoviny. Hnojíme pod uhorky, rajčiak, papriku, tekvicu, kaleráb, kapustu, karfiol a kel. Na 1 m² dávame 6-10 kg maštaľného hnoja 100-150 g superfosfátu a 60-100 g 60% draselnej soli. Na jar hnojíme liadkom amónnym s vápencom.

Výhodou jesenného hnojenia je, že vplyvom mikrobiálnej činnosti počas jesene a zimy dochádza k vyzretiu pôdy a cez mikroorganizmy sa na jar potrebné živiny nachádzajú v stave prístupnom rastlinám. Na jeseň rýľujeme na hrubú hrudu, aby pôda dobre premrzla a vytvorila dobrú štruktúru. Ak použijeme na hnojenie Slovcerit alebo NPK, ktoré majú tiež veľmi dobrý

dokončenie str.7

účinok, použijeme ich až na jar, aby sme zabránili strate dusíka vyplavením cez zimu. Na jar je výhodné aplikovať pred výsadbou a sejbu dusíkaté vápno, ktoré dodá pôde rýchlo prístupný dusík a pri vhodnej aplikácii zabraňuje rastu burín. Pri použití je potrebné riadiť sa návodom na obale hnojiva.

Rýľujeme v jeseni, na jar pôdu len prekypríme, prípadne prekopeme motykou (zásadne neobraciame). V pôde cez zimu v hĺbke 10-15 cm prebieha intenzívna mikrobiálna činnosť potrebná na prenos živín, ktorú by sme obracaním narušili, a tak spomalili rast plodín. Maštaľným hnojom hnojíme raz za 3-4 roky, fosforečnými a draselnými hnojivami raz za 2-3 roky, dusíkaté hnojiva aplikujeme každý rok na jar. Maštaľný hnoj nikdy nekombinujeme s vápnenním páleným vápnom alebo vápenným hydrátom.

Ján Miľo

MAXI VÝPESTOK

Naše záhradky ponúkajú niekedy aj unikátnu kúsky. Popri tradičných veľkostiach sa nájdú aj tie nadpriemerné. Aj v našej záhradke sa tohto roku urodili tieto maxikúsky. Je to Jánska mrkva, ktorú sme vytiahli koncom septembra. Vypestovaná bola bez použitia chemických prípravkov, jednoducho bio zelenina. Mali sme ich do desať, niekoľko sme rozdali. Mrkva mala zaujímavé miery, merala do 34 cm. Napriek svojej veľkosti chutila výborne a šťavnato. Skončila v mrkvovom šaláte i polievke.

Jánska maximrkva. Foto: šim

Ak sa aj Vám urodili nejaké zaujímavé kúsky, neváhajte, čakáme na Vaše fotografie na redakčnom maili.

(šim)

ZDRAVOTNÍCKE OKIENKO Mládež má problém s dodržiavaním ústnej hygiény**Mládež má problém s dodržiavaním ústnej hygiény**

Hygiena ústnej dutiny je dôležitým predpokladom pre zdravé a silné zuby. Problém s jej dodržiavaním je častý najmä u dospevajúcej mládeže. V tejto vekovej kategórii sa väčšinou stretávame s nepravidelným čistením zubov a jeho efektivity. Doplácajú na to samozrejme zuby.

Najčastejším stomatologickým problémom u mládeže je **odvápnenie zubnej skloviny**. Podpisuje sa po to práve nedostatočná ústna hygiena. Avšak oveľa častejším dôvodom je nesprávna výživa. Deti veľmi často siahajú po sladkých jedlách i nápojoch, čo býva rýchlosťou cestou ku kazivosti zubov. Jedným z najčastejšie sa vyskytujúcich kazotvorných baktérií v ústnej dutine je **Streptococcus mutans**. Ten získava energiu práve zo **sacharózy** obsiahnutej v sladkých potravinách, ale skrytej aj v pochutinách. Pri metabolizme sacharózy vzniká ako vedľajší produkt **kyselina**, ktorá je ďalšou príčinou odvápenenia zubnej skloviny. Na sklovinu však sladené nápoje nebezpečne útočia nielen vysokým obsahom cukru, ale aj ďalšou zložkou, **kyselinou fosforečnou**. Iným častým problémom, najmä u dospevajúcich dievčat, ktoré si potria na štíhlú líniu, je jedenie ovocia bohatého na agresívne ovocné kyseliny.

Toto všetko spôsobuje odvápenenie zubov, ktoré sa spočiatku prejavuje ako biela škvrna, neskôr viedie k zvýšenej citlivosti zubov až k vzniku kazu. Je dôležité, aby si dospevajúca mládež osvojila návyky, ktoré vedú k **regenerácií zubnej skloviny a zabranjujú vzniku kazu**. Ide najmä o tieto návyky:

pôsobenie v ústnej dutine cmúľanie cukríkov, čokolády. Odporúča sa konzumovať ich radšej vždy s hlavným jedlom a vyhýbať sa ich cmúľaniu;

- pozor na tzv. skryté cukry v kečupe, hranolčekoch a iných pochutinách. Odporúča sa zjest' naraz celú porciu a zapíti ju čistou vodou alebo nesladenou minerálkou, prípadne vypláchnuť ústa čistou vodou;
- pozor na konzumáciu ovocia, najmä citrusových plodov. Lepšie je zjest' ovocie naraz, nepojedať ho po troche. Ideálne je vypláchnuť si ústa po jedle ústnou vodou s fluórom, postačí však aj čistá voda. V žiadnom prípade sa neodporúča čistiť si zuby tesne po jedení, ale najskôr 20 až 30 minút po ňom. Platí to pri každom jedle, nielen pri ovoci;
- v prípade, že dospevajúci jedinec nevie odolať sladkým sýteným nápojom s obsahom kyseliny fosforečnej, lepšie je vypíti nápoj naraz a potom si vypláchnuť ústa čistou vodou, eventuálne sa jej napiť. Po každom jedle alebo konzumácii sladkostí a sladených nápojov sa odporúča tiež žuť žuvačku, ktorá zvyšuje tvorbu slín a tým ovplyvňuje aj riedenie kyslého prostredia v ústnej dutine a remineralizáciu zubnej skloviny;
- mimoriadne dôležité je čistenie zubov 2 x denne so zubnou pastou a aspoň raz denne čistenie medzizubných priestorov. Ideálne je starostlivosť doplniť minimálne raz týždenne o domácu fluoridáciu s fluoridovým géлом.

Krompašská nemocnica zakúpila nový USG prístroj za 47 000 tisíc

Nemocnica Krompachy, člen skupiny AGEL, zakúpila moderný ultrasonografický prístroj, ktorý slúži na lekársku diagnostiku na rádiologickom oddelení. Hodnota investície predstavuje 47 000 eur.

MUDr. M. Kraus s novým prístrojom. Foto: Archív nemocnice

Ultrazvukové zobrazenie je široko využívanou metódou v medicíne, ktorá umožňuje vyšetrenie rôznych vnútorných orgánov, ciev, povrchových častí pri minimálnej záťaži pacienta. Indikácie sú veľmi široké, využívajú ich lekári prakticky všetkých medicínskych odborov.

„V krompaškej nemocnici sme začali využívať moderný prístroj vyššieho štandardu, ktorý skvelitnú zdravotnú starostlivosť 700 pacientom mesačne“ uviedol konateľ spoločnosti MUDr. Miroslav Kraus.

Prístrojové vybavenie Nemocnice Krompachy bolo v uplynulých rokoch doplnené a zmodernizované. Investície naďalej pokračujú a zdravotnícke zariadenie sa postupne dostáva na vyššiu kvalitatívnu úroveň.

Pravidelné investície sa podieľajú na tom, že krompašská nemocnica je vyhľadávaným regionálnym zdravotníckym zariadením.

Nemocnica Krompachy zabezpečuje základnú zdravotnú starostlivosť pre spádovú oblasť cca 50 000 obyvateľov.

Mgr. Alžbeta Sivá, tlačová hovorkyňa AGEL SK a.s

ZEMANI NA CESTÁCH ZA VEDOU

Po stopách vedy sa žiaci ZŠ Zemanská Krompachy vydali koncom septembra. Ich kroky viedli do OC Optima v Košiciach, kde sa konala Európska noc výskumníkov.

Privítala nás príjemná atmosféra a množstvo stánkov s pútavými tématami. Žiakov oslovili stánky predstavujúce pohyb vo virtuálnej realite, hlavolamy na postavenie pyramídy a veže z jednotlivých kúskov, mikroorganizmy žijúce okolo nás a v nás, ako aj svet plazov. Pútavá bola kontrola našich zmyslov v malom zaujímavom teste, ako aj „pestrofarebné“ pokusy z chémie. Pomocou takýchto aktivít spoznajú žiaci svet vedy a techniky aj z inej stránky. To, čo sa v škole naučia, vidia, ako sa dá využiť v praxi.

Tešíme sa na túto akciu aj v budúcom školskom roku a veríme, že aj touto cestou sa bude formovať profesijná orientácia žiakov na vedecké a technické smery.

Mgr. Marianna Veinperová

Výskumníci zo ZŠ Zemanská. Foto: archív školy

ČÍTAJME SI V ŠKD

V súčasnej dobe sa veľa hovorí o čitateľskej gramotnosti. Ako prilákať deti ku knihám. My v ZŠ Zemanská sa o to denno-denне snažíme. Dúfame, že úspešne, čoho dôkazom je aj úspech našej žiačky Ľubomíry Filipovej v celoslovenskej súťaži, o ktorom sme Vás už informovali.

Lásku ku knihám je nutné pestovať od najútlejšieho veku. Naším cieľom je dosiahnuť to, aby deti samé od seba siahali po knihách. A preto sme sa zapojili do projektu nadácie Tesco „Vy rozhodujete, my pomáham“ na vybavenie školskej knižnice v školskom klube detí s názvom „Čítajme si v ŠKD“.

Pomôžte, prosím, a zahlasujte za náš projekt. Odvďačia sa Vám mûdre a sčítané deti. Ďakujeme.

TENISOVÝ TURNAJ

Poslednú septembrovú sobotu sa uskutočnil už 11. ročník tenisového turnaja v štvorhre o **POHÁR PRIMÁTORKY MESTA KROMPACHY** na štadióne pod Okruhliskom.

Tento cestou sa chcem podakovať všetkým zúčastnením, ktorí si prišli zahrať tento nádherný šport, ale aj tým, ktorí prišli podporiť či už samotný priebeh alebo hráčov, a tým ako už každý rok vytvorili výbornú atmosféru tohto turnaja. Podakovanie patrí aj sponzorom, bez ktorých by tento turnaj nebol tým, čím je : MESTO KROMPACHY, SEZ KROMPACHY, a.s., ZLIEVAREŇ SEZ KROMPACHY, ZAHY, s.r.o., DISKONTO, SOOF - PETER JENČÍK. Ďakujeme.

Turnaja sa zúčastnilo 9 tímov rôznych vekových kategórií.

Ako každý turnaj, aj tento musel mať svojho víťaza a bojovnosť počas celého dňa bola viditeľná u každého.

Výsledky:

1. miesto : Vladimír Chlebovec, Tomáš Richnavský

2. miesto : Ján Melega, Rastislav Jánoš

3. miesto : Mgr. Peter Kukura, Ing. Pavol Bašti

Účastníci turnaja. Foto: archív

VÝHERCOM A UMIESTNENÝM BLAHOŽELÁME. ĎAKUJEM aj zúčastnením, ktorí bojovali do konca. Dúfam, že na budúci rok sa vidíme opäť. A možno aj v inej zostave.

Tomáš Richnavský
organizátor TT

Medaily Behu ulicami Krompách sú už rozdané

BARBORA BALOGOVÁ SI PRIPIŠALA PREMIÉROVÉ VÍŤAZSTVO

Druhá októbrová nedeľa už tradične patrila športovému podujatiu Beh ulicami Krompách. Na štart tohtoročných pretekov sa postavilo takmer 80 pretekárov, deti od predškolského veku i viac ako 60-roční bežci.

Beh ulicami Krompách je so svojím 52.ročníkom po Košickom maratóne druhým, čo do tradície najstarším, bežeckým podujatím na východe Slovenska. Beží sa tradične v piatich detských a mládežníckych kategóriях, ako aj v štyroch kategóriách určených pre dospelých. Tohtoročnou novinkou boli dve kategórie beh detí do 4 rokov s doprovodom rodiča a kategória pre milovníkov skateboardov pre školákov. Počasie bežcom prialo a tí najrýchlejší sa už tešia zo svojich trofejí.

Štartovali skalní účastníci behu, ako aj nováčikovia. Prekonáť samých seba tu prišlo aj niekoľko bežcov, ktorí aj po náročných zdravotníckych záクロkoch sa neváhali postaviť na štart. Boli to bežci s umelými kolennými klíbmi, či s umelými stehennými

implantátmi. V tomto roku sa na vytrvalostné preteky postavil aj veľký počet žien - 22 a boje medzi jednotlivými bežcami dávali podujatiu tú pravú športovú príchuť. Jednou z víťaziek v ženskej kategórii E do 34 rokov sa stala Barbora Balogová (19) z Biatlon ŠK Prešov. Dobehla s časom 21:49 min. Ako nám krátko po prebehnutí cieľovej pásky prezradila, na krompašský beh chodieva už od malička. „Samozrejme, nie každý rok, ale mám už za sebou niekoľko ročníkov. Som tu často,“ doplnila. Z víťazstva sa tešila, keďže v tejto kategórii vyhrala po prvýkrát. „

Jeden z víťazov s č.17 vyštartoval ako prvý. Foto: šim

dokončenie zo str.10

„Aký je to pocit? Závisí od pretekov. Na tých menších sa niekedy podarí uspiet, ale toto víťazstvo teší viac. Som spokojná,“ zdôraznila. „Každý beh je iný. Záleží od toho, ako sa beží, v akom zdravotnom stave, kondícii som v danej chvíli. Ale verila som si, hoci víťazstvo ma úprimne prekvapilo,“ priblížila s úsmevom mladá bežkyňa.

A čo pre ňu behanie znamená? „Je to môj celý život. Behávam od malička. Ked'že robím aj biatlon, beh k tomu patrí. Behávam prakticky stále. Po učení je to navyše výborný relax, príležitosť odreagovať sa,“ úprimne sa vyznala a jedným dychom dodala: „Budem sa snažiť prísť sem aj na budúci rok. Rada by som obhájila víťazstvo. Bude to pre mňa výzva.“ Dodajme, že v kategórií žien od 35 do 49 rokov, druhú priečku obsadila domáca bežkyňa Helena Spišáková, tretiu priečku vybojovala Eva Stehlíková.

(šim)

www.krompachy.sk

B. Balogová si beží pre víťazstvo. Foto: šim

1.miesto Timea Tomčíková-mladšie žiačky. Foto: Lucia Mikulová

Prvé a druhé miesto muži kategória B. Foto: šim

Vítazi v jednotlivých kategóriách

Kategória A: muži do 39 rokov: 21 bežcov

1. Sergej Rasutin (17), Ukrajina, 16:55 min
2. Radovan Tomeček (4), TJ Obal Servis Košice, 17:03 min.
3. Marián Zimmermann (10), Kluknava, 17:07 min

Kategória B: muži 40-49 rokov: 16 bežcov

1. Anatolij Malyyj (19), Užhorod, 17:05 min.
2. Orest Babjak (18), Ukrajina JIM Bardejov, 17:08 min.
3. Štefan Sumerling (40), Fitnes Sport Sp. Nová Ves, 18:11

Kategória C: muži 50-59 rokov: 11 bežcov

1. Štefan Rácz (21), Steeple Poprad, 19:04 min.
2. Jaroslav Tomeček (5), Tulčík, 19:20 min.
3. František Dlugoš (32), Poľsko, 19:29 min.

Kategória D: muži nad 60 rokov: 15 bežcov

1. Peter Vilhan (58), Košice, 20:51 min.
2. Milan Hrušovský (60), ŠK STEZ Sp. Nová Ves, 21:44 min.
3. Peter Pavol (90), AŠK Slávia Sp. Nová Ves, 22:22 min.

Kategória E: ženy do 34 rokov: 7 bežkýň

1. Barbora Balogová (33), Biatlon ŠK Prešov, 21:49 min.
2. Veronika Dugasová (57), Maras Team Prešov, 22:40 min.
3. Radka Balogová (34), Biatlon ŠK Prešov, 23:44 min.

Kategória F: ženy 35-49 rokov: 8 bežkýň

1. Lenka Barónová (84), Sp. Nová Ves, 22:52 min.
2. Helena Spišáková (26), Krompachy, SRTG Krompachy, 24:25 min.
3. Eva Stehlíková (3), Krompachy, 24:29 min.

Kategória G: ženy 50-59 rokov: 4 bežkyne

1. Iveta Vastúšková (68), Poprad, 23:04 min.
2. Danica Božová (9), BK Poprad Svit, 23:39 min.
3. Eva Berniková (44), ŠKP Sp. Nová Ves, 26:15 min.

Kategória H: ženy nad 60 rokov: 3 bežkyne

1. Alžbeta Tiszová (76), TMS International s.r.o Košice, 24:05 min.
2. Agnese Cehérová (73), Bell Košice, 26:21 min.
3. Helena Sokolová (75), Metropol Košice, 28:50 min.

VOLBY V MESTE

Utvorenie volebných okrskov a určenie volebných miestností pre voľby do orgánov samosprávnych krajov v roku 2017

V zmysle zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je na území mesta utvorených 6 volebných okrskov a určené sú tieto volebné miestnosti:

Číslo volebného okrsku	Ulice a časti mesta vo volebnom okrsku	Volebná miestnosť
1.	Banická štvrť, Banská, Cintorínska, Dolina, Horská, Júliusa Barča Ivana, Kúpeľná, Lesnícka, Mikuláša Špringra, Námestie slobody, Partizánska, Sadová, Turistická, Zemanská, Krompachy bez udania ulice	Základná škola Krompachy, Zemanská č. 2
2.	Mlynská, Slovinská	Základná škola Krompachy, Zemanská č. 2
3.	Lorencova	Základná umelecká škola Krompachy, Mikuláša Špringra č. 5
4.	Hlavná, Stará Maša, Štúrova, Trangusova	Materská škola Krompachy, Hlavná č. 3
5.	Maurerova, Poštová, Robotnícka, Veterná	Hasičská stanica Krompachy, Maurerova č. 29
6.	29. augusta, Družstevná, Hornádska, Janka Jesenského, kpt. Nálepku, Rázusova, SNP, Stará cesta	Centrum voľného času Krompachy, SNP č. 39

**Volby do orgánov
Košického
samosprávneho kraja
sa budú konat' v sobotu
4. novembra 2017 v
čase od 7.00 do 22.00
hodiny.**

OSEMSMEROVKA

R	J	Ú	L	I	A	K	O	S	T	O	P	A
K	Ó	M	A	K	R	S	K	R	Á	D	E	Ž
A	G	M	U	A	N	E	O	B	R	A	Z	I
I	A	O	E	R	L	L	U	Z	L	Í	K	R
R	M	V	R	O	K	O	V	A	N	I	E	A
Ó	L	Á	I	S	C	M	I	E	A	A	E	F
F	I	A	S	K	O	O	K	R	S	N	M	A
U	F	Á	K	Ľ	A	Z	M	A	I	L	I	V
E	I	N	A	V	O	L	E	V	I	N	O	E

Riešenie osemmerovky posielajte na adresu MsÚ alebo na kromsprav@gmail.com.

(§)

Inzercia:

Dám do dlhodobého prenájmu zrekonštruovaný trojizbový byt na Hlavnej 24. Kontakt 0907 476 388

Eva, eufória,
fiasko, film,
ikar, jóga, Júlia,
kóma, krádež,
les, lomoz,
nivelovanie,
obraz, ole,
oznam, risk,
rokovanie,
Rómeo, sklo,
stopa, uzlík,
veslo, Viliam,
vinea, žirafa

KROMPAŠSKÝ
spravodajca

Vydáva mesto Krompachy, vydávanie povolené OÚ v Spišskej Novej Vsi, reg. č. 3/91

Redakčná rada: Mgr. Mária Šimónáková -redaktorka, Mgr. Anna Gronželová-jazyková korektorka.

Členovia: Mgr. Agnesa Jarošíková, Mgr. Lucia Mikulová. Platné evidenčné číslo pre periodickú tlač

"Krompašský spravodajca": EV 3373/09. Grafická úprava a tlač: MOON - reklamné štúdio, Štúrova 5, Krompachy. Č.j.1793-OPPP-94 zo dňa 14.6.1994. Adresa redakcie: MsÚ, Nám. slobody 1, 053 42 Krompachy, tel.: 053/419 22 11, e-mail:kromsprav@gmail.com. Sídlo vydavateľa:MsÚ, Nám. slobody 1, 053 42 Krompachy, IČO: 329282, ISSN 1339-0368. Redakčná rada nezodpovedá za obsah článkov dopisovateľov. Zároveň si vyhradzuje právo krátenia a úpravy príspevkov. Uzávierka príspevkov je do 3. dňa nasledujúceho mesiaca.

KS je v predaji po 15. dni v príslušnom mesiaci.

